

PAIKALLISYHTEISÖJEN OMAT KEHITTÄMISHANKKEET

KOHEESIOPOLITIikka 2014-2020

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi joulukuussa 2013 virallisesti EU:n koheesio politiikan alalla uudet säännöt ja lainsäädännön seuraavaa vuosien 2014–2020 investointikierrosta varten.

Tämä asiakirja on yksi tulevan lähestymistavan keskeisiä ominaisuuksia esittelevistä tiedotteista.

Sisällysluettelo

Tausta

Mitä paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet tarkoittavat?

Mikä on tavoite?

Paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden keskeiset osat

Mikä on uutta?

Miten eri rahastoja voidaan käyttää paikallisyhteisöjen omissa kehittämishankkeissa?

Mitkä ovat yhteisen menetelmän vaikutukset?

Tausta

[↑ Alkuun](#)

Paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita koskeva LEADER-lähestymistapa⁽¹⁾, jota rahoitetaan rakennerahastoista ja maaseudun kehittämisrahastosta, on auttanut maaseudun toimijoita ottamaan huomioon alueensa pitkän aikavälin mahdollisuudet ja osoittautunut viimeisten 20 vuoden aikana toimivaksi ja tehokkaaksi välineeksi kehityspolitiikan toteuttamisessa. Euroopan komissio on edistänyt tätä toteutustapaa myös muiden yhteisöaloitteiden, kuten Urban-aloitteen⁽²⁾ ja Equal-aloitteen⁽³⁾ kautta. LEADER on saanut jatkuvaa tukea EU:lta vuodesta 1991 lähtien, ja siitä on tullut maaseudun kehittämispolitiikan tärkeä osa, joka hyväksytään laajalti koko Euroopassa. Vuodesta 2007 alkaen paikallista kehittämistä on käytetty myös Euroopan meri- ja kalatalousrahaston puitteissa kalastusyhteisöjen kestävän kehityksen tukemiseen.

Yhteisistä säännöksistä annetun asetuksen (EY) N:o 1303/2013 paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita koskeva 32–35 artikla⁽⁴⁾ perustuu LEADER-lähestymistapaan ja koskee neljää yhteisen strategiakehityksen kattamaa rahastoa – Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa – ohjelmakaudella 2014–2020 (ERI-rahastot – Euroopan rakenne- ja investointirahastot).

Paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat erityinen väline aluetasoa pienempien yksiköiden tasolla ja täydentävät paikallisen tason muuta kehitystukea. Paikallisyhteisöjen omilla kehittämishankkeilla voidaan saada paikalliset yhteisöt ja järjestöt liikkeelle ja osallistumaan Eurooppa 2020 -strategian älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun tavoitteiden saavuttamiseen, alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseen ja tiettyjen poliittisten tavoitteiden toteuttamiseen.

Mitä paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet tarkoittavat?

[↑ Alkuun](#)

ERI-rahastojen paikallisyhteisöjen omia hankkeita koskeva yhteinen menetelmä

- » jossa keskitytään tiettyihin **aluetasoa pienempiin alueisiin**;
- » joka on paikallisyhteisön vetämä ja joka toteutetaan käyttäen **paikallisia toimintaryhmiä**, jotka muodostuvat paikallisten yksityisten ja julkisten sosioekonomisten eturyhmien edustajista;
- » joka toteutetaan sellaisten yhdenmittyjen ja monialaisten, **aluekohtaisten paikallisten kehittämisstrategioiden** avulla, jotka on suunniteltu ottaen huomioon **paikalliset tarpeet ja mahdollisuudet**;
- » jossa otetaan huomioon paikalliset tarpeet ja mahdollisuudet, mukaan lukien paikallisiin olosuhteisiin liittyvät **innovatiiviset piirteet, verkostoituminen** ja soveltuvin osin **yhteistyö**.

Yksi menettelytapa mahdollistaa **rahastojen yhdenmityn käytön paikallisten kehittämisstrategioiden toteuttamisessa**.

(1) LEADER: *Liaison Entre Actions pour le Développement de l'Economie Rurale* – Yhteisöaloite maaseudun kehittämistä koskevien hankkeiden tukemiseksi.

(2) EAKR:n Urban II -yhteisöaloitteella tuettiin kestävän taloudellisen ja sosiaalisen elvyttämisen innovatiivisia strategioita tietyillä kaupunkialueilla ympäri Eurooppaa vuosina 2000–2006. Urban-yhteisöaloite oli toiminnassa vuosina 1994–1999.

(3) ESR:n Equal-aloitteessa keskityttiin tukemaan valtioiden rajat ylittäviä innovatiivisia hankkeita työmarkkinoihin liittyvän syrjinnän ja eriarvoisuuden torjumiseksi vuosina 2000–2006.

(4) Katso yhteisistä säännöksistä annetun asetuksen EAKR:ää, ESR:ää, koheesiorahastoa, maatalousrahastoa ja meri- ja kalatalousrahastoa koskeva 32–35 artikla.

Mikä on tavoite?

[↑ Alkuun](#)

Tämän ERI-rahastojen yhteisen lähestymistavan päätavoitteena on yksinkertaistaa ja laajentaa paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden käyttöä kehittämisvälineenä. Paikallisyhteisöjen omilla kehittämishankkeilla

- » kannustetaan paikallisyhteisöjä **kehittämään yhdennettyjä alhaalta ylöspäin suuntautuvia lähestymistapoja** tilanteissa, joissa on vastattava rakenteellista muutosta vaativiin alueellisiin ja paikallisiin haasteisiin;
- » **parannetaan yhteisöjen valmiuksia ja edistetään innovointia** (myös sosiaalista innovointia), yrittäjyyttä sekä muuttumiskykyä kannustamalla yhteisöjen ja alueiden hyödyntämättömien mahdollisuuksien löytämiseen ja kehittämiseen;
- » **edistetään yhteisön omistajuutta** lisäämällä osallistumista yhteisöjen sisällä sekä vahvistetaan osallisuuden ja omistajuuden tunnetta, joka voi parantaa EU:n toimien tehokkuutta;
- » **tuetaan monitasoista hallintoa** tarjoamalla paikallisyhteisölle keinot osallistua täysimääräisesti EU:n tavoitteiden täytäntöönpanon muokkaamiseen kaikilla aloilla.

Paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden keskeiset osat

[↑ Alkuun](#)

- » **Paikalliset toimintaryhmät** muodostuvat paikallisten yksityisten ja julkisten sosioekonomisten eturyhmien, kuten yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen, paikallisten viranomaisten, asukas- ja maa-seutuyhdistysten, kansalaisryhmien (muun muassa vähemmistöjen, vanhusten, naisten/miesten, nuorten, yrittäjien) sekä yhteisö- ja vapaaehtoisjärjestöjen, edustajista. Valintapäätöksissä vähintään 50% äänistä on tultava kumppaneilta, jotka eivät ole julkisia viranomaisia, eikä minäkään eturyhmän osuus äänistä saa olla yli 49%.
- » **Paikallisten kehitysstrategioiden** on oltava yhdenmukaisia niitä tukevien ERI-rahastojen asiaankuuluvien ohjelmien kanssa. Niissä on määriteltävä strategian kattama kohdealue ja väestömäärä, arvioitava alueen kehittämistarpeita ja -mahdollisuuksia esimerkiksi vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia koskevan analyysin (SWOT) avulla sekä kuvattava strategian tavoitteet, yhtenäisyys ja innovatiivisuus, mukaan luettuina mitattavissa olevat tuotos- ja tulostavoitteet. Strategioiden tulee sisältää myös toimintasuunnitelma, josta käy ilmi, kuinka tavoitteet muunnetaan käytännön hankkeiksi, hallintoa ja seurantaa koskevien järjestelyjen kuvaus sekä rahoitussuunnitelma.
- » Kunkin paikallisen strategian kattaman **kohdealueen ja väestömäärän** on oltava johdonmukainen ja kohdistettu ja tarjottava riittävä kriittinen massa tehokasta täytäntöönpanoa varten. Paikallisten toimintaryhmien tehtävänä on määritellä strategioidensa kattamat kohdealueet ja väestömäärä, mutta näiden on oltava yhdenmukaisia yhteisistä säännöksistä annetun asetuksen 33 artiklan 6 kohdassa määriteltyjen kriteerien kanssa. Väestömäärän on oltava vähintään 10 000 ja enintään 150 000 asukasta LEADER-ohjelman kauden 2007–2013 säännösten mukaisesti. Komissio voi hyväksyä poikkeukset näiden rajojen muuttamiseksi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa jäsenvaltion ehdotuksen perusteella. Euroopan aluekehitysrahastosta vuosina 2000–2006 rahoitetuissa Urban II -ohjelmissa väestömäärä oli keskimäärin noin 30 000 asukasta.

Mikä on uutta?

[↑ Alkuun](#)

Ohjelmakaudella 2014–2020 annetaan neljää ERI-rahastoa koskevan yhteisen oikeudellisen kehyksen ja yhdennettyjen sääntöjen ansiosta tarkempaa tukea, mikä parantaa johdonmukaisuutta ja kannustaa tukemaan yksittäisiä paikallisyhteisöjen omia strategioita useista rahastoista.

Useilla ERI-rahastoja koskevien yleisten säännösten kohdilla pyritään yksinkertaistamaan paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden täytäntöönpanoa edunsaajien kannalta:

- » Kaikissa rahastoissa ja kaikilla alueilla sovelletaan **paikallisyhteisöjen omiin kehittämishankkeisiin yhtä menettelytapaa**, mikä mahdollistaa sen, että kaikki alueet voivat hyötyä valmiuksien lisäämiseen, julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin ja niiden strategioihin sekä verkostoitumiseen ja kokemusten vaihtoon myönnettävästä EU:n tuesta.
- » **ERI-rahastoista myönnettävä tuki on yhdenmukaista ja koordinoitua.** Näin edunsaajien on helpompaa luoda omiin tarpeisiinsa ja alueisiinsa paremmin sopivia useasta rahastosta rahoitettavia strategioita, esimerkiksi alueilla, joihin kuuluu sekä kaupunki- että maaseutualueiden piirteitä. Tämä varmistetaan koordinoimalla valmiuksien kehittäminen sekä paikallisyhteisöjen omien kehittämisstrategioiden ja toimintaryhmien valinta, hyväksyminen ja rahoittaminen.
- » **Päärahasto:** Yhteisesti rahoitetuissa strategioissa voidaan tukea täytäntöönpanon hallinnointiin liittyviä juoksevia kustannuksia sekä paikallisyhteisön oman kehittämisstrategian toteuttamista yhdestä rahastosta (eli päärahastosta).
- » **Kannustimet:** Koheesiopolitiikan toimenpideohjelmassa, joissa toimintalinjat toteutetaan kokonaisuudessaan paikallisyhteisöjen omina kehittämishankkeina, Euroopan aluekehitysrahastosta ja/tai sosiaalirahastosta myönnettävän, toimintalinjatasolla määritetyn osarahoituksen enimmäisosuutta korotetaan 10 prosenttiyksiköllä⁽⁵⁾. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastossa paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden osarahoituksen enimmäisosuus vaihtelee tilanteen mukaan 80 prosentin ja 90 prosentin välillä⁽⁶⁾. Euroopan meri- ja kalatalousrahastossa osarahoituksen enimmäisosuus on 75 prosenttia⁽⁷⁾, ja jos unionin kalastusalueita koskeva alueellisen kehityksen toimintalinja on tarkoitettu ainoastaan paikallisyhteisöjen omille kehittämishankkeille, osarahoituksen osuus nousee 10 prosenttiyksiköllä.

Miten eri rahastoja voidaan käyttää paikallisyhteisöjen omissa kehittämishankkeissa?

[↑ Alkuun](#)

Euroopan aluekehitysrahasto / Euroopan sosiaalirahasto: Lissabonin sopimus ja Eurooppa 2020 -strategia antavat vahvat perusteet yhdennetyn ja osallistavan lähestymistavan käyttämiselle paikallisten ongelmien ratkaisemisessa. Erityisesti keskittyminen kasvuun laatuun ja tarve varmistaa, että kasvu on osallistavaa ja kestävä, tarkoittavat, että koheesiopolitiikalla on tuettava taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteiden mukaisesti työttömyyden, huono-osaisuuden ja köyhyyden torjumiseen liittyviä toimia.

---

(5) Katso yhteisistä säännöksistä annetun asetuksen EAKR:ää, koheesiorahastoa, maatalousrahastoa ja meri- ja kalatalousrahastoa koskeva 120 artiklan 5 kohta.

(6) Katso Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EU) N:o 1305/2013 59 artiklan 4 kohdan a alakohta.

(7) Katso Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan asetusluonnoksen 94 artiklan 4 kohta.

Yhteisöön perustuva lähestymistapa ei ole uusi. Euroopan aluekehitysrahastosta rahoitetut 1990-luvun Urban-pilottihankkeet ⁽⁸⁾ ja Urban-yhteisöaloitteen ohjelmat (1994–1999 ja 2000–2006) sekä Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettu Equal-aloite (2000–2006) perustuivat paikallisiin kumppanuuksiin, joten niistä saaduista kokemuksista on hyötyä, ja ne tarjoavat siksi hyödyllisen kokemuspohjan paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita koskevan lähestymistavan kannalta.

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: LEADER-lähestymistavalla tuettujen paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden menestys on osoitus yhteisöjen osallistumisen tärkeydestä. Lähestymistavan menestyksestä ovat osoituksena eri puolilla Eurooppaa toimivat yli 2 300 paikallista toimintaryhmää, joiden tosiasiallinen kokonaisrahoitus on 5,5 miljardia euroa (6 % maaseuturahaston rahoituksesta).

LEADER-lähestymistapa on paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita koskevan komission uuden aloitteen perusta, sillä se on aluekohtainen, yhdenmoinen ja innovatiivinen, suuntautuu alhaalta ylöspäin, perustuu yhteistyöhön ja sisältää verkostoitumista. Velvoite merkitä vähintään 5 % kullekin jäsenvaltiolle osoitetuista maaseuturahaston varoista jatkuu kaudella 2014–2020, ja uudessa kehiksessä vahvistetaan samalla merkittävästi lähestymistavan yhdyntymisperiaatetta.

Euroopan meri- ja kalatalousrahasto: Euroopan meri- ja kalatalousrahaston neljännessä toimintalinjasta on vuodesta 2007 lähtien tuettu kalastusalueiden kestävästä kehittämisestä varmistamalla, että kalastusalan paikallisten toimintaryhmien toimet perustuvat kunkin kalastusalueen erityisiin vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin, että niissä hyödynnetään uusia markkinoita ja tuotteita ja että niissä yhdistyvät kaikkien alojen paikallisten toimijoiden osaaminen, energia ja varat.

Toiminnassa on nyt yli 300 kalastusalan paikallista toimintaryhmää 21 jäsenvaltiossa. ERI-rahastojen uudella yhteisellä lähestymistavalla vahvistetaan paikallisten toimintaryhmien valmiuksia tehdä työtä ja parannetaan mahdollisuutta työskennellä yhdessä muiden alojen ja naapurialueiden kanssa.

Mitkä ovat yhteisen menetelmän vaikutukset?

[↑ Alkuun](#)

- » Koska paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat aluekohtaisia ja niitä voidaan rahoittaa useasta ERI-rahastosta, ne ovat ihanteellinen tapa luoda yhteyksiä kaupunki-, maaseutu- ja kalastusalueiden välille.
- » Jäsenvaltiot määrittävät kumppanuussopimuksissaan, miten ne aikovat tukea paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita, ja ilmoittavat, millaisilla alueilla paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita voidaan käyttää. Paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet ovat vapaaehtoisia EAKR:ssä, ESR:ssä ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastossa, mutta pakollisia maatalousrahastossa.
- » Koska paikallisten toimintaryhmien luomat paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden strategiat voivat kattaa yhdestä tai useammasta rahastosta tuettavia toimia, rahastojen välillä on oltava johdonmukaisuutta ja koordinaatiota. Jäsenvaltioiden ja hallintoviranomaisten on määritettävä paikallisten kehitysstrategioiden valintaperusteet ja varmistettava, että ehdotuspyyntöjä ja menettelyjä koordinoidaan rahastojen välillä. Strategioiden valinnasta ja hyväksynnästä vastaa komitea, jonka kyseiset hallintoviranomaiset ovat perustaneet tähän tarkoitukseen. Näin taataan, että useasta rahastosta tuettavat strategiat saavat kokonaisuudessaan koordinoitua rahoitusta.

---

(8) Kaudella 1990–1993 käynnistettiin Euroopan aluekehitysrahastoa koskevan 10 artiklan nojalla yhteensä 33 Urban-pilottihanketta. Näitä hankkeita toteutettiin 11 jäsenvaltiossa, ja niiden tarkoituksena oli tukea kaupunkien elvyttämisen ja kaupunkisuunnittelun innovointia taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta edistävän laajemman politiikan puitteissa.

- » Paikallisten kehittämisstrategioiden valinta ja hyväksyntä on saatava päätökseen vuoden 2017 loppuun mennessä. Strategioiden valinnan ensimmäinen kierros on saatettava loppuun viimeistään kahden vuoden kuluessa kumppanuussopimuksen hyväksyntäpäivämäärästä. Koska tästä rahoituskaudesta ei ole automaattista siirtymää seuraavaan, maatalousrahaston ja meri – ja kalatalousrahaston paikallisten toimintaryhmien on toimitettava uudet strategiat. Uudet ehdotukset mahdollistavat myös sen, että olemassa olevat paikalliset toimintaryhmät voivat harkita paikallisten strategioidensa laajentamista muihin yhteisen strategiakehyksen rahastoihin.
- » Kun jäsenvaltio on määrittänyt alueet, joilla paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita voidaan käyttää, niiden on yhdessä hallintoviranomaisten kanssa käynnistettävä valmiuksien kehittämistoimia sen varmistamiseksi, että paikallisyhteisöt, erityisesti heikossa asemassa olevilla alueilla, pystyvät osallistumaan hankkeisiin täysimääräisesti. Tämä onnistuu perustamalla paikallisia toimintaryhmiä ja laatimalla toteuttamiskelpoisia strategioita.
- » Mahdollisten paikallisten toimintaryhmien on aloitettava varhaisessa vaiheessa vuoropuhelu asianmukaisten hallintoviranomaisten kanssa, jotta niiden tarpeet ja huolenaiheet tulevat kuuluisiksi ja ne voidaan ottaa huomioon ohjelmien suunnittelussa.

Lisätietoa

Lisää koheesiopolitiikan näkökohtiin liittyviä asiakirjoja:

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/publication/index_fi.cfm

Lisää yleistä tietoa aluepolitiikasta:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_fi.cfm